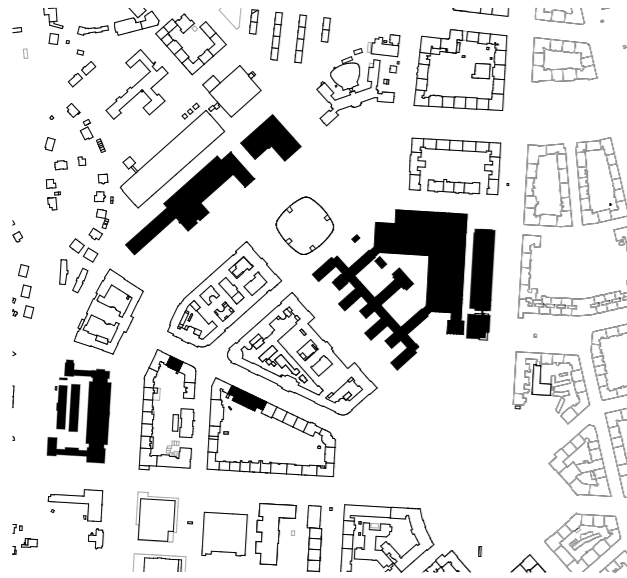

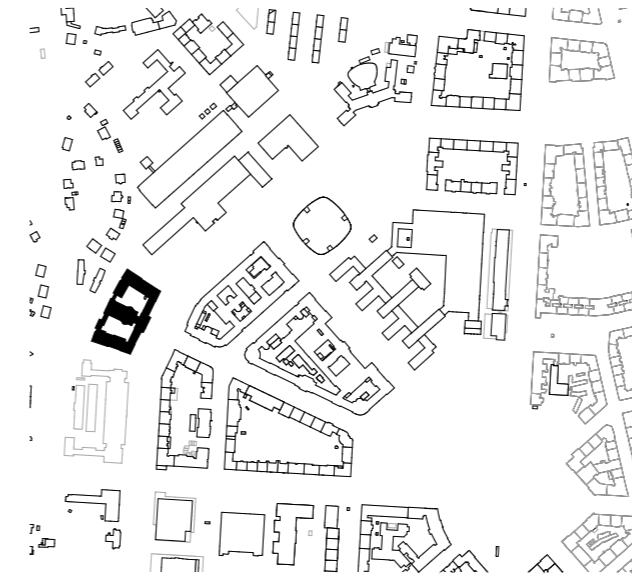
Analýzy Kampus

České vysoké učení technické

Jedná sa o najväčšiu inštitúciu v rámci kampusu, ktorá je tu prítomná svojimi fakultami FA, FsV, FS, FIT, FEL, CIIRK, Masarykovým ústavom vyšších štúdií a časťou FD. Prítomné sú tu taktiež 3 internátne ubytovania a 3 menzy.

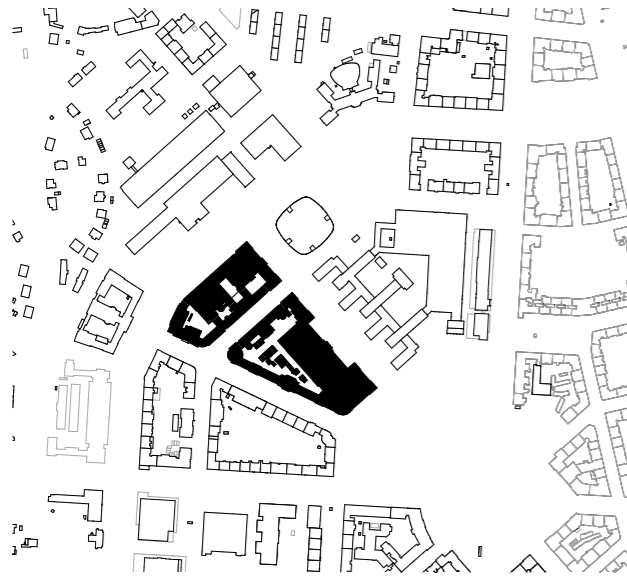
Počet študentov: 18317

Teologická fakulta UK

Jediná budova orientovaná na humanitné vzdelanie v rámci kampusu.

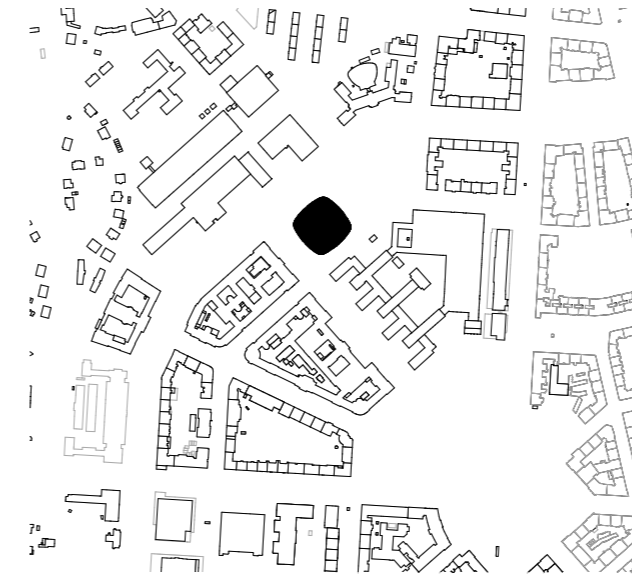
Počet študentov: 754

Vysoká škola chemicko-technologická v Praze

VŠCHT tu sídli kompletne so všetkými svojimi fakultami v dvoch blokoch, ktoré boli realizované podľa Englovej koncepcie. Škola tu má vlastnú menzu v budove bývalého rektorátu ČVUT.

Počet študentov: 3301

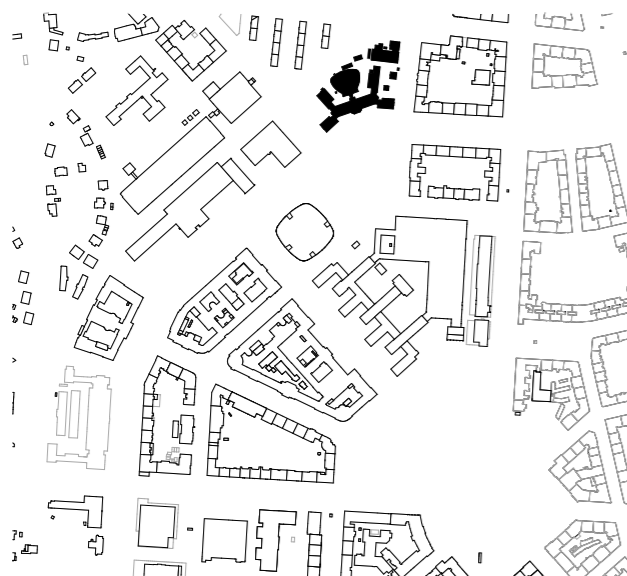

Národní technická knihovna

Najväčšia technická knižnica v ČR, obsahujúca 1,1 milióna zväzkov. Poskytuje priestor pre formálne aj neformálne vzdelávanie pre študentov a verejnosť.

Počet návštevníkov ročne: 505 540

Počet akcií: 128

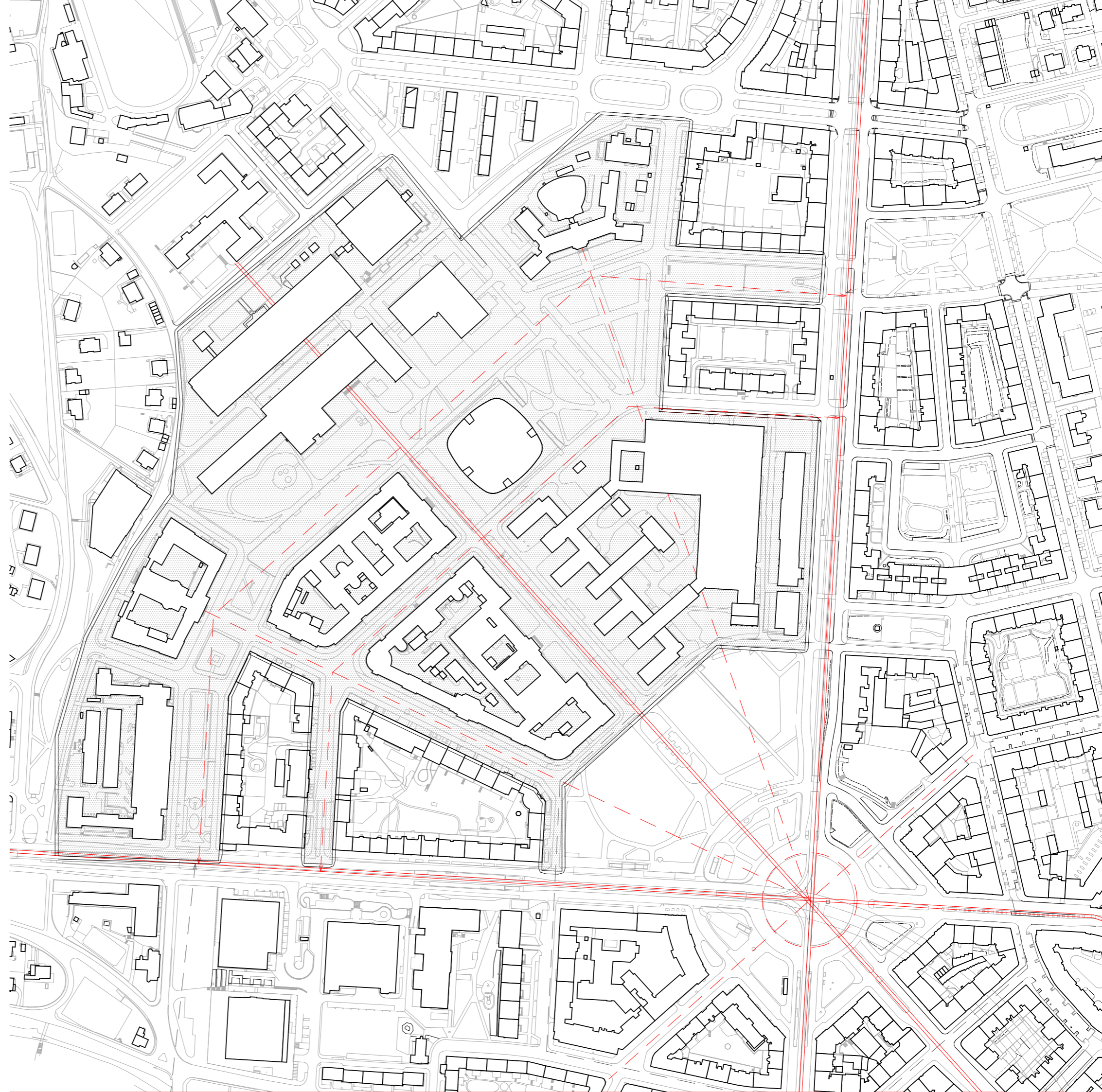
Ústav organické chemie a biochemie AV ČR

Výskumná organizácia pôsobiaca na poli organickej chémie, biochémie a príbuzných odborov.

Počet zamestnancov: 588

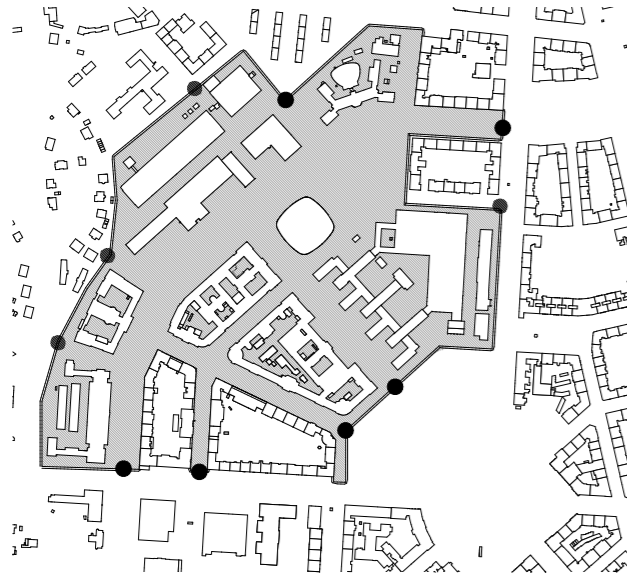
Analýzy Kampus

Kompozícia

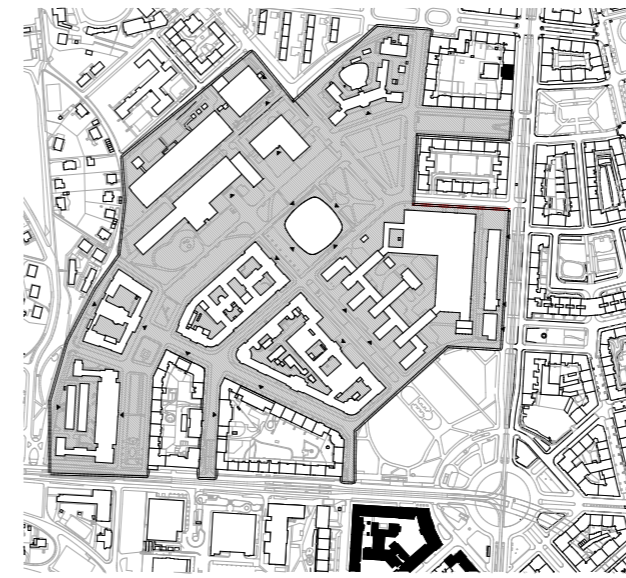

Analýzy Kampus

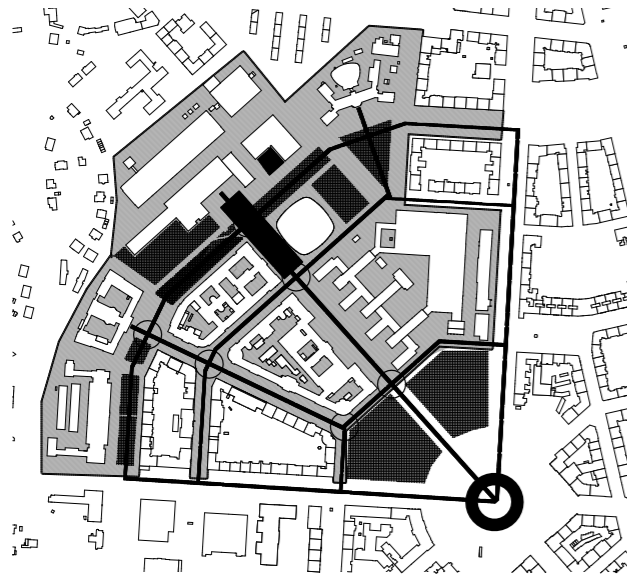
cesty, kríženia, plochy

Štruktúra zástavby je determinovaná tónom Englovho plánu. Avšak, pôvodná intencia je oslabovaná skutočnosťou, že vzťah centra, cesty a dominanty je formálne naplnený len v prípade Teologickej fakulty a čiastočne pri budove AV ČR. Výrazná plocha a ohnisko celého kampusu sa nachádza v mieste kríženia Englovho pásu a Technickej ulice. Na tomto mieste vzniká kampusové námestie, ktoré je podporované energiou aktivít pochádzajúcich z NTK.

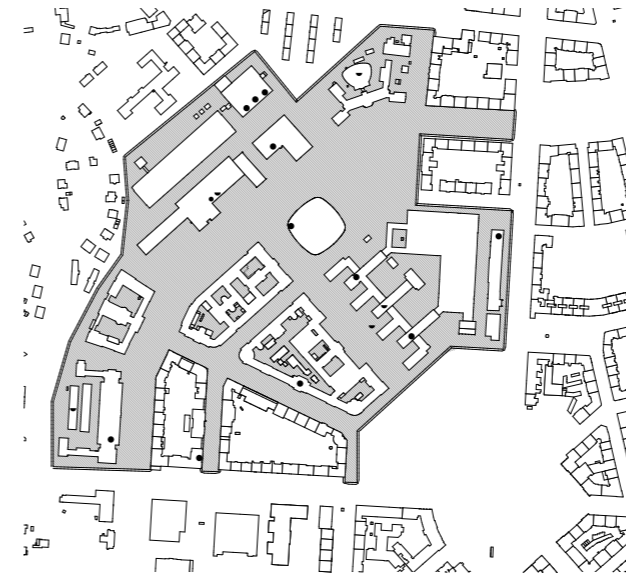
pohyb

Vstupy sú dominantne orientované na 2 hlavné triedy Kampusu. Buď smerom Do technickej triedy, alebo do Zeleného pásu. Život kampusu je tak silnej orientovaný práve sem.

brány

Brány do areálu sú vďaka rigidnosti plánu komunované takmer totožne na opačných stranách kampusu. Výrazný rozdiel v kvalite stupov je medzi severnou stranou, kde sú vstupy do areálu nedostatočne artikulované, či dokonca nedotvorené oproti väčšinou komponovaným priehľadovým situáciám na ostatných stranách.

vybavenosť_gastro

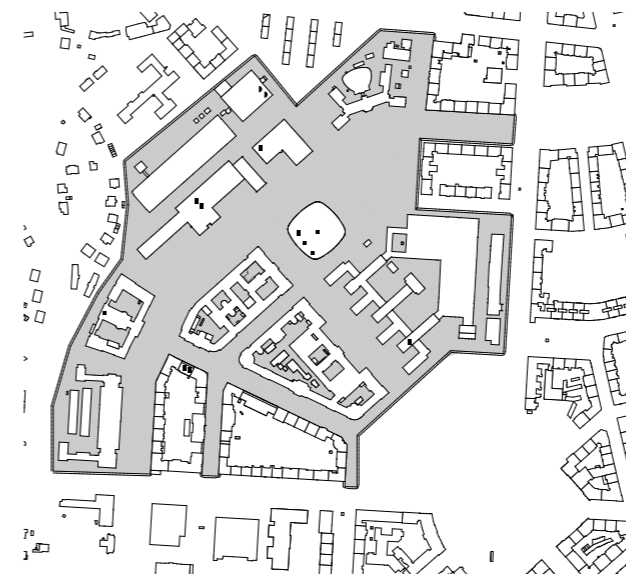
Dominantná časť gastru je lokalizovaná v centrálnej časti kampusu okolo Technickej triedy. Túto centralitu narušujú dve menzy, ktoré distribuujú pohyb do okrajových oblastí kampusu.

kruh_bufet/reštaurácia/menza
polkruh_kaviareň

verejný priestor

Verejný priestor kampusu funguje na princípe 2 lineárnych promenád, Englovho pásu a technickej triedy. Z nich vystupujú pulzujúce verejné priestory parkov, piazzet a predpriestorov.

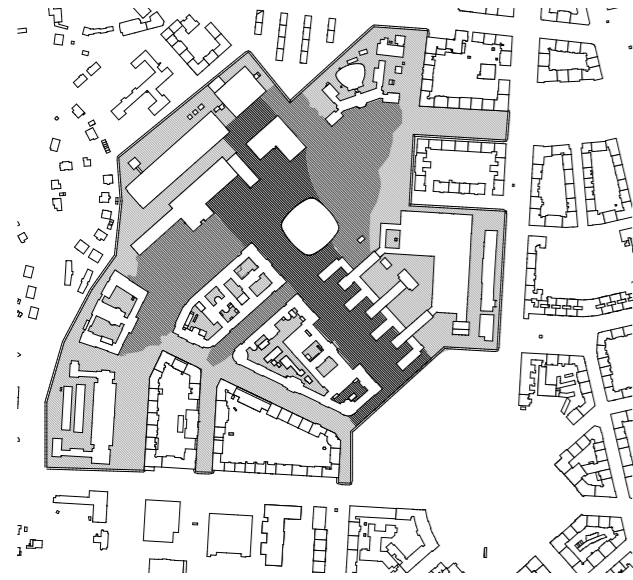
vybavenosť_služby

Na rozdiel od gastru sú služby umiestnené voľnejšie. Aktívny parter však okrem budovy NTK a študentského domu absentuje.

obdĺžnik_papierníctvo/tlač
štvorec_knižnica/kníhkupectvo
polkruh_služby

Analýzy Kampus

pohyb

pocitové vymedzenie

Aj napriek relatívne rozľahlej ploche, ktorú katastrálne zaberá kampus, pocit prítomnosti kampusu vnímam len v oblastiach, kde reálne interagujem s budovami kampusu.

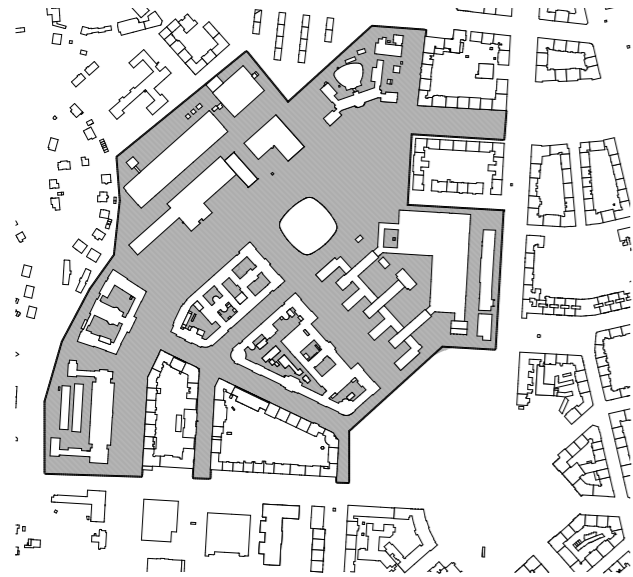
S

dominanty

Okrem Teologickej fakulty Engel komponoval viacero menších dominant v podobe nároží v oblasti vstupov do kampusu.

Rytmizáciu Englovho plánu a umiestnenie dominant a výrazných rizalitov čiastočne aplikoval aj Čermák pri svojej výstavbe objektov.

Dá sa vyhlásiť, že všetky novšie zásahy do Areálu pracujú s dominantou inak, a dokonca, že sú z veľkej časti komponované ako dominanty, aj keď nie "monumentálnym" spôsobom Engla.

S

Elementárna organizačná schéma

Englov zelený pás

Prítomnosť všetkých fakúlt v jednom priestore, inkubátor medziodborovej spolupráce

Prítomnosť rôznorodých škôl a vedeckých inštitúcií

Vzdelávanie, rekreácia aj šport zastúpené v relatívne malej vzdialenosti

Integrovanie mestských domov a mimoškolských stavieb do kampusu, zachovanie relatívnej živosti mestskej štvrť

Dopravná dostupnosť, blízkosť centru mesta

Prítomnosť umeleckých diel

W

Fragmentárnosť

Deficit dominant

Napriek elementárnej zakladateľskej schéme náročná orientácia (skôr hodnotová než priestorová)

Veľké merítko budov

Chýba potvrdenie bulvárov/cesty/trasy cieľom

Deficit mestského mobiliáru

Malá prítomnosť pobytového zelene

Laboratóriá FEL narušujúce pohyb

Prerezávanie kampusu dopravnými ťahmi, prítomnosť áut v kampuse

Deficit parteru v areáli, služby situované vo vnútri budov ČVUT, neprístupné verejnosti

O

Technická trieda ako srdce areálu

Vytvorenie kampusového námestia/námestí na technickej triede

Väčšie množstvo nezastavaných pozemkov

Dodefinovanie a zvýšenie pobytovej kvality jednotlivých parciálnych námestí

Hrebienková schéma a jej iterácie vytvárajúce poloverejné priestory s príležitosťou rekreácie

Dotvorenie severnej časti kampusu, všestranné zapojenie kampusu do mesta

Doplňenie športových príležitostí

Doplňenie peších chodníkov a cyklotrás

Priestory pre štúdium v exteriéri

T

Sprivatizovanie okolitých pozemkov a naplnenie ich nevhodnou funkciou

Zastavanie Englovho zeleného pásu

Nevhodné definovanie hraníc a brán do areálu

Úpravy, ktoré nebudú odpovedať požiadavkám na elimináciu vplyvu klimatických zmien

Analýzy Kampus

majetkové pomery

1. ČVUT

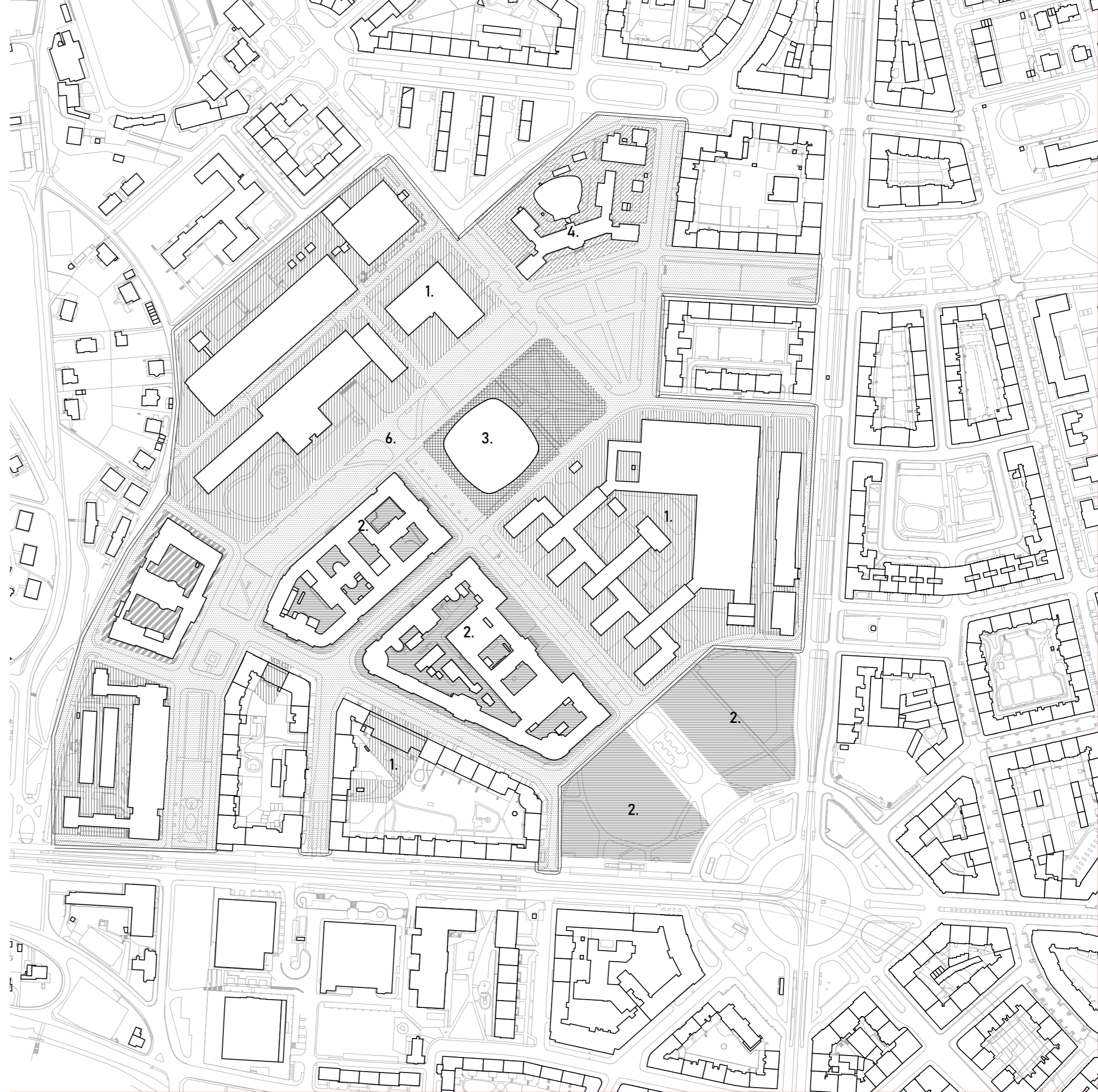
2. VŠCHT

3. NTK

4. AV ČR

5. Arcibiskupství
Pražské

6. Hl. m. Praha

Analýzy Kampus

charaktery verejných priestranstiev

1. Zelený pás

A_V situácii A je zelený pás definovaný jasne vytýčenou blokovou zástavbou, pás tú má charakter priestorov reprezentatívneho lineárneho parku, bohužiaľ v zlej kondícii.

B_V lokalite B sa Englov pás dotýka novších druhov zástavieb. Pás tak má vágny a roztriešený charakter. Veľký problém tvorí deficit atraktorov v rozšírených plochách.

2. Technická trieda

Technická ulica je hlavnou triedou, hlavne kvôli energii z veľkého toku ľudí. Doposiaľ tam však absenteje adekvátne množstvo pobytových atraktorov kvôli absencii aktívneho parteru. Problém tvorí taktiež rozdelenie dvoch strán ulice a stav povrchov, zelene a prvkov vo VP.

3. Kampusové námestie

Stred kampusu. Priestorovo reprezentatívny. Dejovo bohatý. Chýba prepojenie povrchov.

4. Parky

5. Terraine Vague

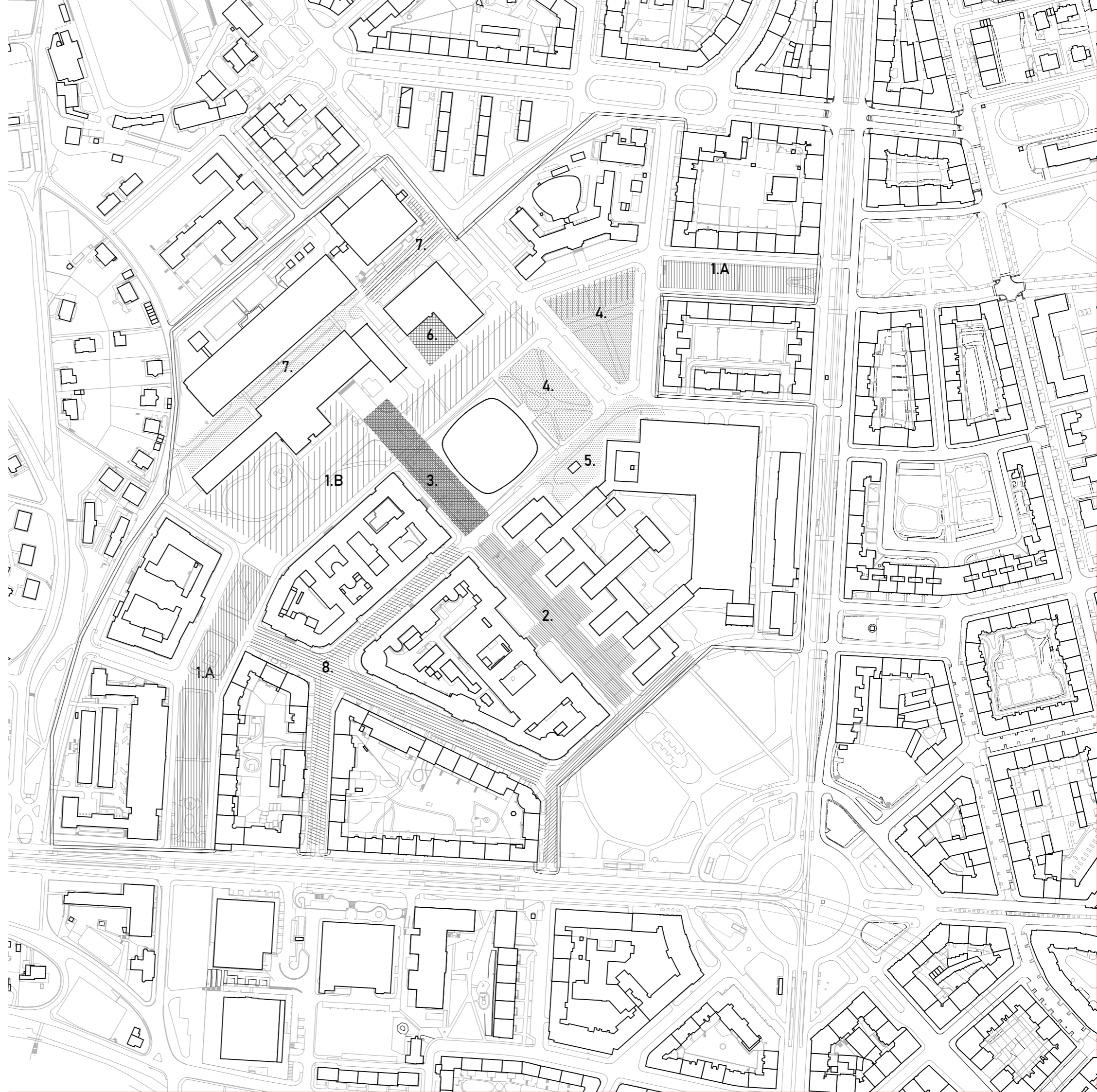
Priestor v blízkosti laboratórií FEL trpí napriek fyzickej blízkosti malým napojením na kampus.

6. Piazzeta FA ČVUT

7. Chrbát kampusu

Priestory severne od Fakulty stavebnej trpia deficitom dejov a sociálnej kontroly.

8. Charakter dejvických blokov

Analýzy Kampus

typy zastavby

1. Blokovaná z.
2. Modernistická/solitérna
3. Hrebienková
4. Křídlový solitér

E

referencie_areály

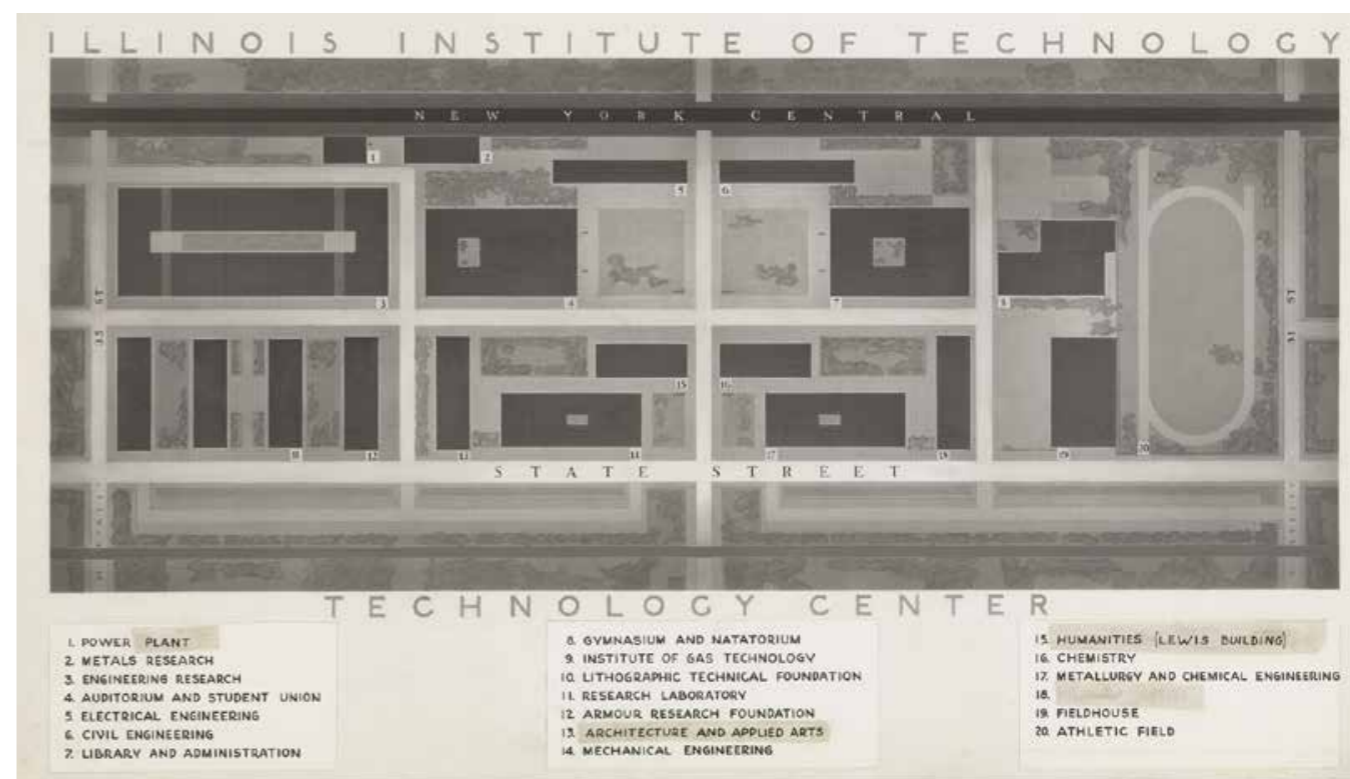
IIT (Armorov a Lewisov Inštitút)

Ludwig Mies Van Der Rohe
Chicago, Spojené štáty
1941

Areál bol založený na mriežke 24×24', rozmer bol zároveň konštrukčným modulom, používaným ako mechanický nástroj na umiestnenie stĺpov budov. Ten bol zároveň determinovaný rozmerom miestností, pričom sa do nej zmestili učebne, kresliarne a laboratóriá, čo boli tri hlavné typy očakávaných činností, ktoré sa mali v areáli vyskytovať. Rozmery miestností sa určili na základe veľkosti a usporiadania písacích a kresliacich stolov či laboratórných lavíc.

Mriežka vytvorila priestor medzi dvoj- až trojpodlažnými budovami a v rámci nej sa uplatnila Miesova koncepcia "univerzálneho priestoru". Jeho myšlienky v tomto smere zahŕňali vyjadrenie štruktúry, vonkajšie steny použité ako plášť a prekrývajúce sa umiestnenie budov, ktoré umožňovalo plynutie priestoru.

Projektová výzva pre Miesu vznikla pri programoch, ktoré nezapadali do činností, ktorými štruktúroval mriežku, napríklad okolo posluchárne a schodiska. V prvom Miesovom prístupe k tomuto problému oddelil tieto komponenty mimo hlavných stavebných blokov. Pokračoval však v prepracovávaní plánu tak, aby sa stali súčasťou stavebných blokov. V konečnom prevedení použil na vyriešenie problému svoju koncepciu univerzálneho priestoru. Auditórium sa stalo obrovským priestorom bez stĺpov, čo umožnilo týmto špecifickým programom nadobudnúť vlastné formy, oslobodené od mriežkovanej štruktúry. Týmto spôsobom sa štruktúra budovy neohrozila ani vnútornými funkciami.

McCormick Tribune Campus Center

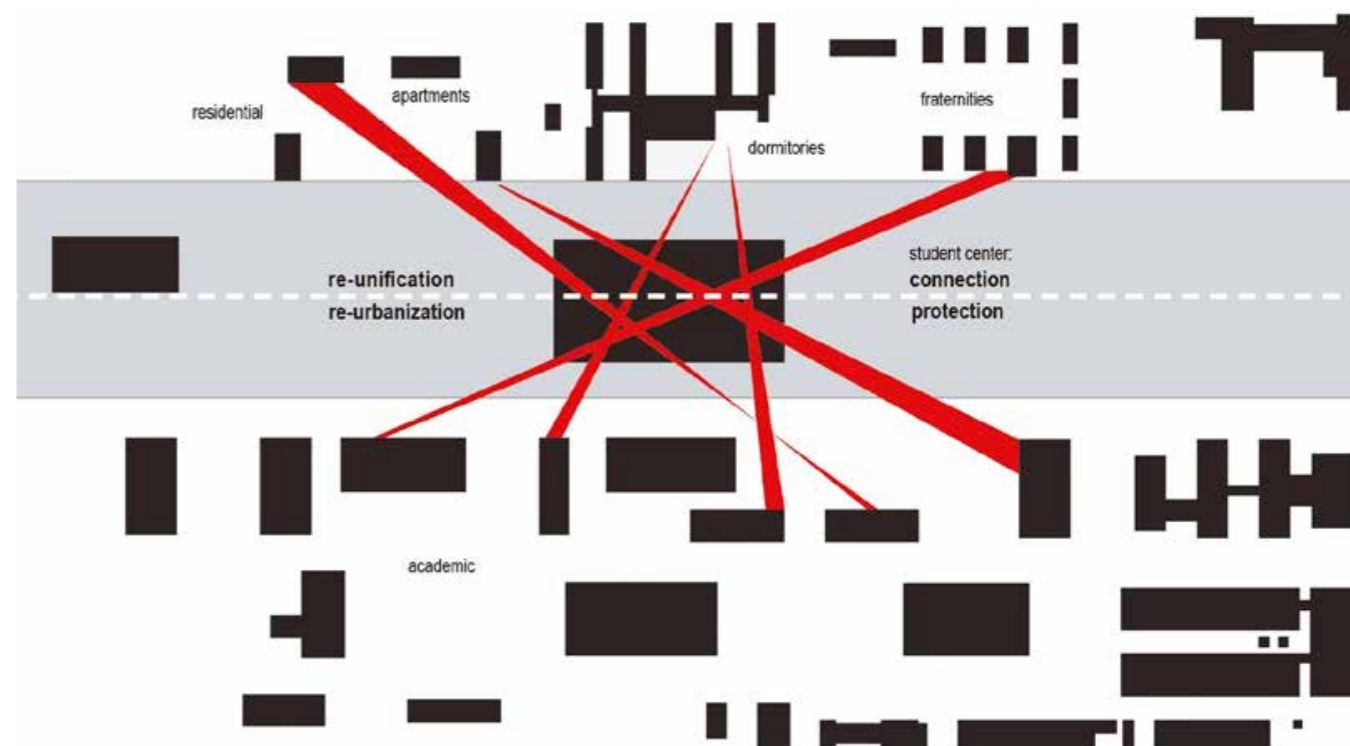
OMA
Chicago, Spojené štáty
1997

Cieľom projektu bolo oživiť areál IIT, ktorý v 40. rokoch 20. storočia naplánoval Mies van der Rohe. V priebehu rokov sa areál rozrástol, ale stratil polovicu obyvateľov a bol oddelený vyvýšenými železničnými traťami. Súťaž požadovala nové centrum, ktoré by dokázalo skĺbiť dve oblasti: obytnú na východe a akademickú na západe. Vychádzajúc z prázdneho priestoru otvoreného v existujúcej štruktúre, projekt pôsobí na čo najväčšej ploche s minimálnym zastavaným objemom. Väčšina zásahov pripadá na dve gestá: poddajnú strechu, ktorá sa skláňa, aby sa ponorila do vyvýšenej lávky a podriaďuje sa konštrukčnej váhe cesty; a vajcovitý tubus obložený nehrdzavejúcou oceľou, ktorý zachytáva priestor nad miestom, kde jazdí vlak a vnáša ho dovnútra, podobne ako klenutý strop v rekreačnej oblasti.

Súčasťou centra je budova Commons, ktorú postavil Mies v roku 1954 a ktorá dnes zahŕňa jedáleň pre študentov. Spolu s novým centrom tvorí obdĺžnik a uzatvára severovýchodný roh bloku.

III

IV

Areál Vysokej školy poľnohospodárskej

Vladimír Dedeček
Nitra, Slovenská republika
1955-1966

Hlavným prínosom projektu je správna voľba pozemku na druhej strane rieky Nitry, čo nielen umožnilo rozvoj školy, ale predovšetkým zahájilo výstavbu novej Nitry na ľavom brehu, o ktorom sa vždy hovorilo, že je nespôsobilý pre zástavbu. Bolo treba 6-ročného boja o pozemok, ktorého výsledkom je vysokoškolský areál, prvý toho druhu na Slovensku.

Zástavba je rozdelená do funkčných pavilónov, ktoré majú jednotný architektonický výraz. Nástupová osa smeruje na objekt auly maximy, zaklenutý monolitickou kupolou s použitím armocementu. Na ľavej strane 9 podlažný objekt rektorátu, na pravej agronomický, zooteknický, technologický pavilón v prvom pláne, v druhom pláne chemický a mechanizačný pavilón uzatvárajú vnútorný priestor areálu, v ktorom už dnes začína rásť zeleň.

Objekty majú jasnú vnútornú prevádzku, laboratória na sever, administratívne časti na juh. Priekopníckym činom je zavedenie modulu 6×7,20, riešenie univerzálneho inštaláčného systému pomocou zaskleného skriňového traktu medzi chodbou a laboratóriami, ktorý jednak osvetľuje chodbu, jednak umožňuje uloženie digestorov nad sebou na podlažiach bez ťažkosti s ventilačnými potrubiami.

Súčasťou projektu je premiestňovateľný laboratórny nábytok, individuálne navrhnutý pre túto výstavbu. Rovnako je navrhnutá polychrómia vnútorných priestorov, stien a podláh v súlade s farbou vnútorného zariadenia.

Priebežné oceľové okná majú novátorským spôsobom riešené zatemňovacie zariadenie s drážkami v deliacich stĺpkoch okien.

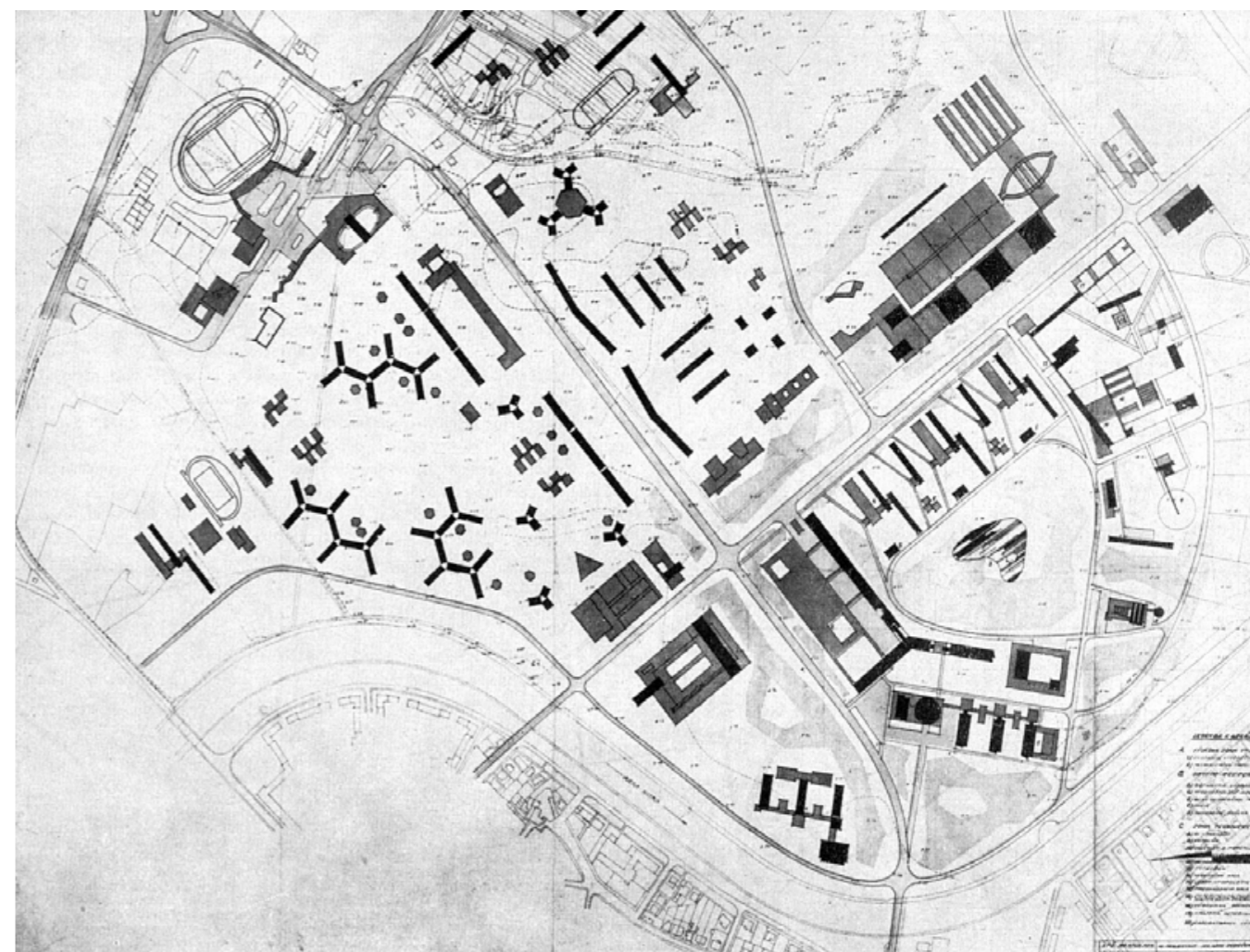
Vonkajšie stvárnenie objektov je silne plastické, podčiarknuté kombináciou bieleho keramického obkladu a červenej sklomozaiky.

Počet poslucháčov: predpokladaný 1 200, skutočný 4 500

Vladimír Dedeček¹

V

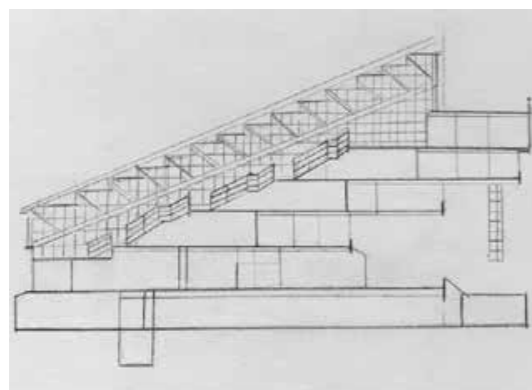
VI

E

Obrazové prílohy

- I <https://repository.iit.edu/islandora/object/islandora%3A1000508>
- II <https://www.moma.org/collection/works/87314>
- III <https://arquitecturaviva.com/works/centro-de-estudiantes-mccormick-tribune-8>
- IV <https://arquitecturaviva.com/works/centro-de-estudiantes-mccormick-tribune-8>
- V <https://www.archiweb.cz/b/areal-vysokej-skoly-po-nohospodarskej-v-nitre>
- VI <https://www.archiweb.cz/b/areal-vysokej-skoly-po-nohospodarskej-v-nitre>

- 1) <https://www.archiweb.cz/b/areal-vysokej-skoly-po-nohospodarskej-v-nitre>

I

II

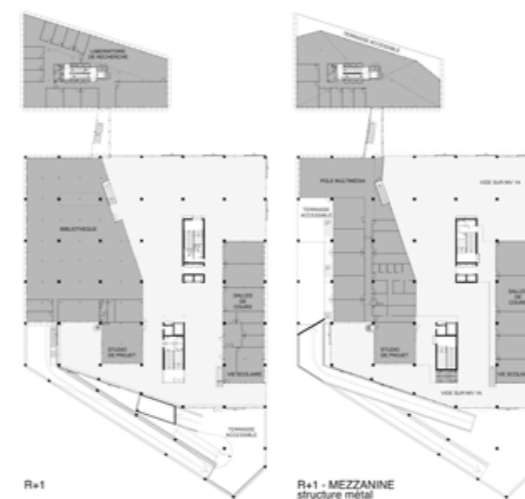

III

Harvard School of Design, Gund Hall

John Andrews
Cambridge, Spojené štáty
1970

Pod šikmou presklenou strechou s priehľadnou strechou sa nachádzajú ateliéry, známe ako "The Trays", v ktorých je umiestnených 500 študentov na piatich terasovitých úrovniach, ktoré vymedzujú menšie pracovné priestory a zároveň podporujú interakciu medzi študentmi pracujúcimi na rôznych projektoch v rôznych ročníkoch. Najdôležitejšie je, že podlažia definujú to, čo dekan Mohsen Mostafavi nazýva "pocitom spoločenstva a spolupatričnosti".

IV

V

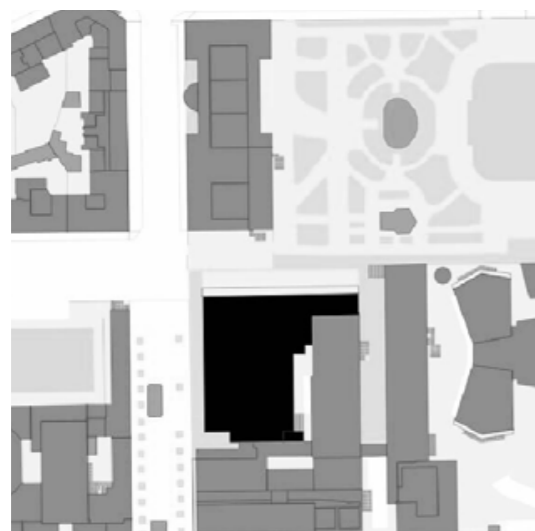
VI

Ensa

Lacaton/Vassal
Nantes, Francúzsko
2008

Budova je vystavaná na princípe troch podlaží vo výške 9, 16 a 22 metrov nad úrovňou zeme, obsluhované sériou exteriérových rámp. Tie nadväzujú a rozširujú verejný priestor ulice a prepájajú ju so strechou budovy.

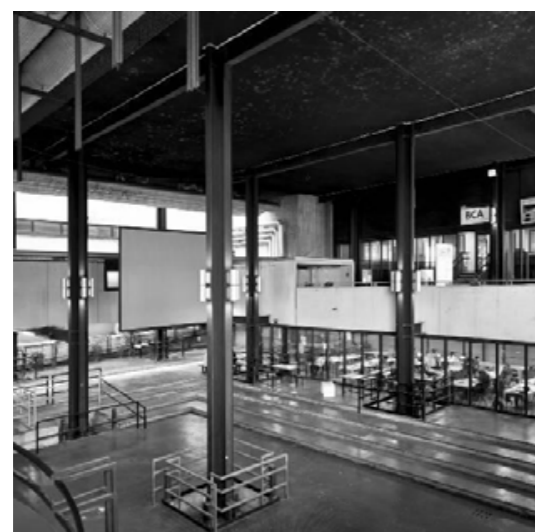
Ľahká oceľová konštrukcia dovoľuje prerozdeľovať výšky týchto 3 hlavných horizontálnych úrovní. To dovoľuje výšky jednotlivých podlaží prispôbovať programu stavby. Dom sa tak stáva adaptabilným a premenlivým vo vzťahu k budúcemu možnému programu.

VII

VIII

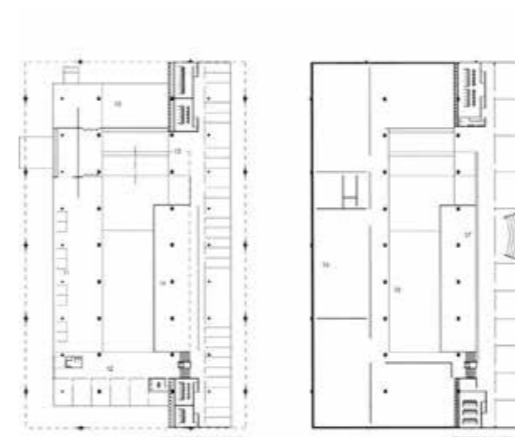

IX

Facoltà di architettura del Politecnico di Milano

Viganò Vittoriano
Milano, Taliansko
1970

Viganòva intervencia rozvíja ideu prázdna ako možného priestoru a jeho organizácie okolo priestoru dvora, vytvárajúc tak nový vstup smerom do samotného kampusu Milánskej polytechniky. V strede celého vstupu je veľké zastrešené pátio (priestor otvorený smerom do mesta, no zároveň znížený od úrovne ulice) ktoré organizuje všetky cesty vedúce z a do kampusu. Obyvatelné prázdno pod budovou je používané ako neformálne študijné miesto.

X

XI

XII

FAU University Sao Paulo

João Vilanova Artigas/Carlos Cascaldi
Sao Paulo, Brazília
1961

Projekt je založený na idei generujúcej priestorovú kontinuitu. Všetkých 6 podlaží je prepojených systémom rámp. Cieľom tohto prístupu je vytvorenie pocitu jedinej platne, ktorá je kontinuálnou cestou. Tak je akcentovaný stupeň koexistencie a interakcie medzi používateľmi. Priestor je tak otvorený, vyhýba sa rozdeľovaniu a vytváraniu jednoznačných funkčných miest. Vychádza z predstavy veľkého, slobodného a centrálného priestoru, ktorý je flexibilný a distribuovaný medzi všetkých rovnomerne. Neexistujú tu vstupné dvere alebo malé priestory. Vzniká tak miesto, kde môžete vykonávať akúkoľvek aktivitu, v akomkoľvek čase, na akomkoľvek mieste.

XIII

XIV

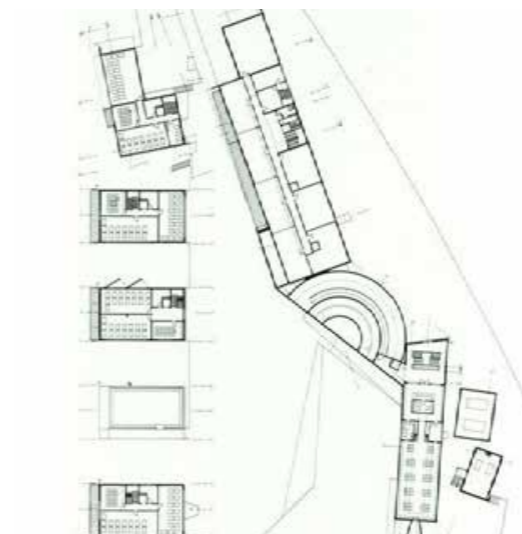

XV

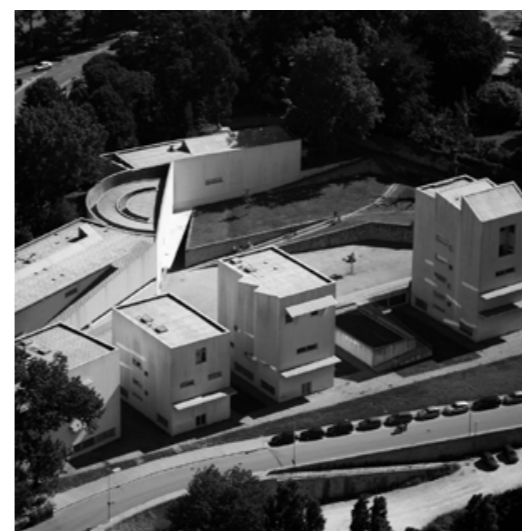
Bauhaus

Walter Gropius
Dessau, Nemecko
1919

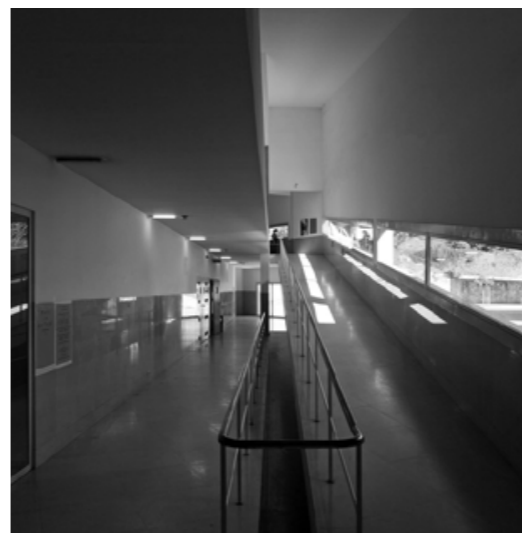
Kampus tvaru asymetrického veterníka bol tvorený jednotlivými funkčnými celkami a trasami medzi nimi. Jednotlivé krídla boli tvorené a definované na základe ich jedinečnej funkčnej náplne. Jedno krídlo okupovala dielenská a ateliérová výuka, ďalšie prednášková miestnosť a kancelárie a posledná slúžila rezidentom. Dielne sú umiestnené do 3-podlažných sklenených krídel, ktoré zaisťujú dostatočné množstvo prírodného osvetlenia. Druhý 3-podlažný objem obsahuje ateliéry, zatiaľ čo 5-podlažný objekt poskytuje ubytovanie študentom a mladým učiteľom. Dielne a ateliéry sú prepojené 2-podlažným mostom, ktorý zároveň obsahuje administratívnu časť budovy.

XVI

XVII

XVIII

Porto School of Architecture
Alvaro Siza
Porto, Portugalsko
1979

Siza rozdelil miesto do troch zón. Najexponovanejšiu južnú stranu tvoria veže ateliérov. Pravidelný rytmus ruší rozšírený medzipriestor medzi 3. a 4. vežou, vznikol tu len sokel "chýbajúcej veže". Severnú časť pozemku tvoria dva pozdĺžne kvádre auditória a knižnice, ktoré sú spojené polkruhovou hmotou výstavného priestoru, ktoré spoločne tvoria hradbu oddeľujúcu areál od hluku z diaľnice. Medzi severnou a južnou časťou sa nachádza školský dvor. Jeden z koncov nepravidelného trojuholníkového dvora je vkliessený medzi školskými pavilónmi, zatiaľ čo druhý koniec sa otvára ku kamenným terasám vedúcim do záhrady Quinta da Povoá. Siza si pri navrhovaní uvedomoval, že študentský život sa neodohráva iba v ateliéroch a na prednáškach, ale aj v priestoroch medzi nimi. Fakulta funguje ako malé mesto. Siza využil tento postup fragmentácie budov a v kombinácii s konfiguráciou terénu dosiahol komplexu s vysokou priestorovou a charakterovou bohatosťou.

F

- I <https://www.archpaper.com/2020/06/black-students-demand-action-on-institutionalized-racism-harvards-graduate-school-of-design/>
- II <https://www.architectural-review.com/today/school-buildings-produce-culture>
- III <https://intransit.aho.no/updates/lecture-at-harvard-university-graduate-school-of-design-gsd-ii>
- IV <https://www.archdaily.com/254193/nantes-school-of-architecture-lacaton-vassal>
- V <https://www.archdaily.com/254193/nantes-school-of-architecture-lacaton-vassal>
- VI <https://www.archdaily.com/254193/nantes-school-of-architecture-lacaton-vassal>
- VII <https://www.lombardiabenculturali.it/architetture900/schede/RL560-00057/>
- VIII <https://www.lombardiabenculturali.it/architetture900/schede/RL560-00057>
- IX <https://www.lombardiabenculturali.it/architetture900/schede/RL560-00057>
- X <https://www.atlasofplaces.com/architecture/fau-usp/>
- XI <https://www.archdaily.com/799088/ad-classics-faculty-of-architecture-and-urbanism-university-of-sao-paulo-fau-usp-joao-vilanova-artigas-and-carlos-cascaldi>
- XII <https://www.archdaily.com/799088/ad-classics-faculty-of-architecture-and-urbanism-university-of-sao-paulo-fau-usp-joao-vilanova-artigas-and-carlos-cascaldi>
- XIII https://www.researchgate.net/figure/Bauhaus-Plan-of-the-first-level-North-orientation-is-on-the-left_fig40_267337587
- XIV https://www.getty.edu/research/exhibitions_events/exhibitions/bauhaus/new_artist/history/
- XV <https://dpictures.homes/bauhaus-school-interior>
- XVI [https://archjourney.org/projects/faculty-of-architecture-do-porto/;](https://archjourney.org/projects/faculty-of-architecture-do-porto/)
- XVII <https://www.archdaily.com/870020/faculty-of-architecture-of-the-university-of-porto-through-fernando-guerras-lenses>
- XVIII <https://www.archdaily.com/870020/faculty-of-architecture-of-the-university-of-porto-through-fernando-guerras-lenses>

Moskva

Nikolay Ladovsky, El Lissitzky, Wassily Kandinsky

(1918)1920-1930

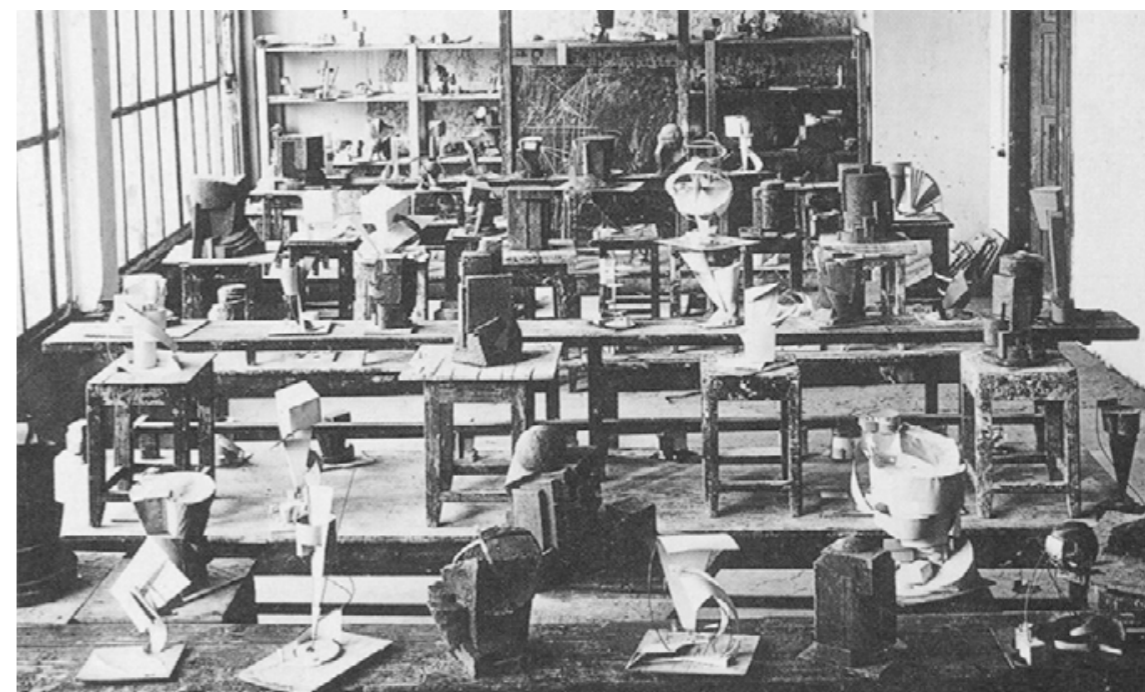
Rok po Bolševickej revolúcii nastala reforma ruského školstva. Mimo iných prešli radikálnou zmenou aj školy umeleckého zamerania. Pokúšajúc sa vzdelat' mocou posilnený proletariát, zakladá Leninova vláda školu Vyšších umeleckých a technických ateliérov (Vysshie Khudozhestvenno-Tekhnicheskiye Masterskiye). Táto škola zrušila nielen predchádzajúce buržoázne akadémie krásnych umení, ale aj svojho prechodcu Svomas (Slobodné štátne umelecké ateliéry). Škola, ktorá bola jednoznačne najväčšou umeleckou inštitúciou svojej doby (2500 študentov, po nej nasleduje parížska Ecolé des Baux Art s 1000 študentmi) pozostávala z 8 katedier, ktoré spájali umenia s remeslami a priemyselnou produkciou. Škola bola teda dobovo vnímaná ako transdisciplinárna, keďže spojila autonómie akademizmu a avantgardných prístupov.

Napriek mnohým paralelám s Bauhausom sa rozchádzali v percepcii architektúry. Zatiaľ čo v Bauhause bola architektúra vnímaná ako kulminácia umenia, Vkhutemas ju vnímal ako jeden z prejavov umenia, ktorý si je rovný s ostatnými.

Napriek svojmu radikálnemu zameraniu na škole existovali rôzne smery: neoklasicistický, učený Ivanom Zholtovským, experimentálny racionalistický, učený Ladovským a nekonformistický pedagogický, ktorý viedol Melnikov a Golosov.

Kľúčový však bol racionalistický kurz, ktorý čerpal z priestorovej doktríny, ktorú založil a vyučoval v kurze Ladovský. Táto metóda, ktorú nazýval aj "objektívna" alebo psychoanalytická, bola založená na štandardizovaných inštrukciách, experimentálnej tvorbe modelov a vedeckých výskumoch. Všetky tieto kroky boli tvorené za účelom študovania priestorovej formy. Na Ladovského tvorbu je nutné nazerať cez dobový diskurz estetiky a psycho-fyziologických vied.

Ladovského architektonický výcvik bol jednou z prvých alternatív ku klasickému akademickému ateliéru, kde študenti fungujú pod vedením "majstra". Nový propedeutický výcvik bol založený na systematizácii pokynov k tvorbe, priateľskej súťaži a kolektívnej práci.

Desava/Berlín

Walter Gropius, Hannes Mayer, Ludwig Mies van der Rohe, El Lissitzky, Wassily Kandinsky

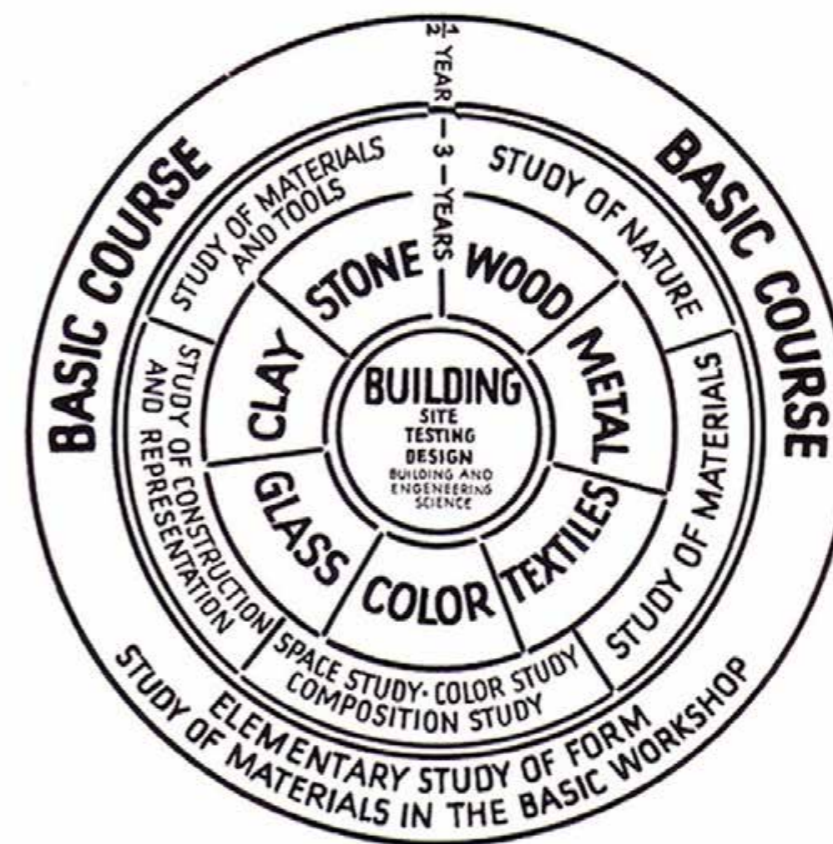
1919-1933

Bauhaus

Túto koncepčnú schému zobrazujúcu štruktúru vyučovania v Bauhause vypracoval Walter Gropius v roku 1922. Program stavia "budovanie" [Bau] do centra všetkých činností. Avšak pravidelný kurz architektúry bol v Bauhause zavedený až v roku 1927. Na začiatku štúdia absolvovali rok základnej prípravy v takzvanom prípravnom kurze, v ktorom mohli bez konkrétnych cieľov experimentovať s farbami, tvarmi a materiálmi. V závislosti od ich individuálnej vhodnosti nasledovala praktická práca v dielňach a sprievodných disciplínach. Študenti nastupovali do dielní ako "učni" a v stanovenom časovom období mali vykonať "učňovské" skúšky. Vzdelávacie kurzy s takouto štruktúrou boli bezprecedentné a Gropius ich musel spočiatku vytvoriť úplne nanovo. Výber učiteľov bol pre vývoj názorov Bauhausu rozhodujúci. Do školy sa podarilo získať renomovaných avantgardných umelcov. Vo Weimare vykonávali výučbu ako "majstri formy" spolu s "majstrami práce" - vyučenými remeselníkmi.

Na začiatku takmer všetky dielne, rovnako ako prípravný kurz, formálne ovplyvnil Johannes Itten. Namiesto toho, aby študenti kopírovali podľa vzorov, ako sa to ešte stále robilo na tradičných umeleckých akadémiách, povzbudzoval ich k tvorbe vlastných kreatívnych návrhov na základe vlastného subjektívneho vnímania. V prípravnom kurze učil základy vlastností materiálov, kompozície a teórie farieb. Po Ittenovom odchode si prípravný kurz rozdelili László Moholy-Nagy a Josef Albers. Moholy-Nagy presunul dôraz z umeleckých otázok na technické a vypracoval cvičenia na konštrukciu, rovnováhu a materiály. Albers bol zodpovedný za oboznámenie študentov s remeselnými technikami a vhodným použitím najdôležitejších materiálov. Nad rámec prípravného kurzu Paul Klee a Wassily Kandinsky okrem iného dohliadali a dopĺňali pedagogickú prácu v oblasti teórie formy a farieb a Oskar Schlemmer vyučoval analýzu a zobrazovanie ľudského tela. Okrem toho sa vyučovali aj predmety z iných ako umeleckých disciplín, ako napríklad matematika a stavebné materiály.

Okrem vzdelávania bolo teraz deklarovateľným cieľom "vykonávať praktické experimentálne práce, najmä pri stavbe domov a výzdobe interiérov, ako aj vyvíjať modelové typy pre priemysel a remeselníkov". V dielňach sa vykonávali technické a formálne experimenty. Teoretická výučba bola postavená na širší základ a do vyučovacieho programu boli zaradené technické, psychologické, ekonomické a iné predmety.

Aldo Rossi, Carlo Aymonino, Giorgio Grassi, Gianni
Braghieri, Daniele Vitale, a ďalší

Benátky, Miláno

1966-1972

Počas prvých rokov svojej kariéry v oblasti výuky architektúry hral milánsky architekt Aldo Rossi hlavnú úlohu v transformácii architektonickej výuky vo verejných talianskych školách. Jeho učebná koncepcia obsahovala intelektuálny obrat, ktorý akademickú prácu previedol na autonómnu aktivitu, ktorej záber bol širší než len orientácia na stavebnú profesiu.

Na tejto premene sa výrazne podpísal aj prechod z prechádzajúcich učebných koncepcií, ktoré vznikli v dobe fašistického štátneho zriadenia.

Rossi nastupuje na Benátsku školu ako asistent u Carla Aymonina, kde stretáva novú generáciu architektov, silne kritizujúcu naivný a subjektívny prístup k výuke architektúry. V nasledujúcich dvoch rokoch hľadali štruktúru vhodného architektonického poznania založeného na pevnej teórii, ktorá by mohla byť premýšľaná, diskutovaná a šírená. Skupina poňala svoj ateliér ako výskumnú jednotku urbanizmu, používajúc metódu založenú na dotazníkoch a formálnom porovnávaní urbánneho tkaniva rôznych miest. Pomocou týchto nástrojov testovali princípy novej teórie architektúry a mesta.

Rossi a jeho nasledovníci videli v urbánnej morfológii a typológii základ nových analytických nástrojov. Pomocou neho nielen dokumentovali existujúce mestské štruktúry, ale zároveň ho vnímali ako nástroj sensitivity, ktorý umožňoval prístup k mestu ako k mestskému artefaktu. Závěry každého kurzu boli zbierané a následne publikované v Aymoninovej *Origini e sviluppo della città moderna* (1965) a v Rossiho *L'architettura della città* (1966).

V Roku 1965 Rossi odchádza z Benátok a nastupuje na Milánsku polytechniku, kde ďalej šíri procesy výuky začaté na IUAV. Rovnako tu ruší klasickú frontálnu ateliérovu výuku a nahradzuje ju výskumnými skupinami, ktoré neskôr prijímú názov *La Tendenza*.

New York

Diana Agrest, Peter Eisenman, Michael Graves,
Kenneth Frampton, Anthony Vidler

1967-1984

IAUS vzniká ako predstava Petra Eisenmana - "dom na polceste medzi školou a kanceláriou", teda priestor určený pre rozvoj výskumu a vzdelania, vzťahujúci sa k histórii, ikonografii, dizajnu a funkcii verejného prostredia. Zámerom bolo figurovať ako alternatíva k architektonickému vzdelaniu v Severnej Amerike. Jeho študenti, ako aj pedagógovia, boli podporovaní k hľadaniu experimentálneho vzdelávania a neustálej výmene názorov.

Pre Eisenmana dával status mimo akademickej inštitúcie inštitútu výhodu dotyku s reálnym svetom. V jeho očiach rozdelenie architektúry na školách od sociálnych inštitúcií a verejných problémov rozdeľovalo teóriu a profesiu architektúry. Inštitút teda ašpiroval k vytvoreniu premostenia medzi týmito dvoma pólmi tým, že poskytol vzdelávací model, ktorý má základ v urbánnom kontexte.

Napriek tomu, že sa v čase rozvinul skôr v duchu teoretickej inštitúcie (a to hlavne z dôvodu lepšej preddispozície), po čase sa formácia orientovala výhradne na rozvoj komunikácie o kultúrnej relevancii architektúry, ktorá bola oddelená od pôvodného pragmatického rámca. Táto premena bola podporená partnerskými (ekonomickými) vzťahmi s lokálnymi univerzitami, ktorým inštitút poskytoval výuku a poradenské služby. Vidler vyučoval kritický predmet Hodnoty, koncepty a metódy. Frampton objavoval historické príklady architektúry ako manifesty politickej moci. Avšak, veľký dôraz nebol daný len reakciou na tradíciu. IAUS malo túžbu vytvoriť nový teoretický jazyk na interpretovanie architektúry, vychádzajúci z kultúrnych teórií. Príchod Agrestovej a Gandelsona podporil záujem o francúzsky štrukturalizmus, semiotiku a marxizmus.

Tokyo

Kenzo Tange

1946-1974

Študenti architektúry si na začiatku štúdia volili nielen univerzitu, ale aj "laboratórium". Tento typ výuky sa odohrával okolo osobnosti konkrétneho architekta-učiteľa. Ten predáva svoj špecifický vzhľad do problematiky navrhovania. Overovanie následne prebiehalo formou individuálnych cvičení, experimentov založených na hľadaní formy a spoločných kolaboračných projektoch.

Vedúci laboratória figuruje ako prevádzka medzi akadémiou a "skutočným svetom". Využívajúc vlastnú prax ako nástroj zasvätenia do problematiky zákaziek, navrhovania a výroby.

Najznámejším z nich je tzv. Tange Lab, ktorý fungoval pod vedením Kenza Tangeho. Jeho laboratórium bolo rozšírením jeho kancelárie, kde zákazky, súťažné návrhy a spolupráce so štátom boli produkované so zreteľom na históriu a teoretický výskum, ktorý pôsobil na rozpätí od Japonských chrámov až po sociálne a demografické analýzy. Jeho Alumni boli hviezdni architekti ako Kisho Kurukawa, Fumihiko Maki a Arata Isozaki. Tange Lab neskôr započal existenciu skupiny Metabolistov, ktorá rozvinula základné myšlienky Labu do avantgardných provokácií.

Aj napriek tomu, že Tange vedome podporoval špekulatívny prístup k architektúre, nejednalo sa o miesto pre samovoľnú experimentáciu. Študentské aktivity boli vedené okolo centrálnych teoretických konceptov a výskumných usmernení. Tangeho pozadie pramenilo z biologickej metafory rastu, metamorfózy a flexibilnej adaptability. Tak sa snažil ponúknuť odpoveď na prichádzajúce problémy populačného rastu, technologických zmien a ekonomickej transformácie. Metodológia teda vychádzala zo štatistických analýz, kybernetického manažmentu a informačných technológií.

Radikalita tohto projektu je dvojaká. V jednom význame nadväzujúca na latinský pôvod slova koreň, v druhom na princíp novosti. Tak sa snažila vytvoriť budúcu formu vzdelávania, ktorá je zakorenená v Japonskej kultúre a staviteľstve a zároveň poskytne odpovede pre rozvoj novovznikajúcej veľmoci, Japonska.

v

Radčice

Karel Hubáček, Miroslav Masák, Helena Jiskrová,
Mirko Baum, John Eisler, Emil Příkryl, Martin Rajniš,
Jiří Suchomel, Petr Vaďura

1969-1982

Architektúra a stavebníctvo boli jednými z prvých oblastí, ktoré boli po roku 1948 znárodnené komunistickou stranou. Od tohto momentu boli všetci architekti zaradení do systému štátnej produkcie zvanej Stavoprojekt. Atmosféra Československa 60. rokov však bola signifikantná snahou o experimentovanie vo všetkých sférach kultúry. Jedným z manifestov tohto nastavenia bolo založenie bottom-up ogranizovaného Stavoprojektu v Liberci. V nadväznosti naň zakladá Karel Hubáček ateliér S-12, orientovaný na výstavbu futuristickej veže na Ještěde, z neho následne vzniká SIAL, ktorý podporuje pedagogický experiment Škôlka. Počiatky Škôlky môžeme vystopovať až k momentu, kedy si Helena Jiskrová podáva žiadosť o letnú stáž v Stavoprojekte Liberec. Miroslav Masák reaguje a nakoniec zjednáva s riaditeľom ročné štipendium pre dvoch študentov. Tí sú následne po otvorení SIALu presunutí a vďaka Masákovej snahe o rozšírenie tímu vzniká prvotná Škôlka. Boli to práve Jiskrovej spolužiaci, ktorí tvorili základnú kostru nového inkubátora architektúry. Opustená budova na Jedlovej sa stáva doslovným aj metaforickým miestom okrajovej tvorby architektúry, ktorá vzniká mimo hlavný, štátom značne regulovaný prúd tvorby.

Masák s Hubáčkom verili, že takéto združenie mladých talentovaných architektov, plných nových nápadov a energie do práce, vytvorí prostredie, ktoré im pomôže vyhrávať súťaže. Nastavili tak "učebnú" metódu, ktorá spája základné potreby profesie, a zároveň im poskytovali veľkú dávku slobody pre tvorbu ideí, prácu a hlavne priestor pre hru.

Moskva

Vladislav Kirpichev, Lyudmila Kirpicheva

1977-1993

EDAS (Experimentalnaya detskaya arhitekturnaya studiya) boli založené v roku 1977. Vznikli ako voľnočasová aktivita pre deti rôznych vekových kategórií z miestnych komunit. Na rozdiel od iných základných umeleckých škôl sa EDAS orientoval primárne na architektúru s cieľom hravou formou kritizovať rigidné inštitucionálne normy. Ateliéry definovali nový typ priestorovej produkcie - od modelov cez rôzne priestorové konštrukcie a projekčné kreslenia, teda médiá tradične rezervované pre profesionálov. Tak vytvárali nové spôsoby komunikácie a dovoľovali bezmedzné vizionárske ambície.

Kirpichev pracoval dlhé roky ako učiteľ v štátom riadenej umeleckej škole Mosproekt. V tom čase sa inštitút dominatne venoval typovej výrobe a nedovoľoval prejavy individuálnej kreativity. To v ňom zapríčinilo hlbokú krízu, v dôsledku ktorej sa rozhodol, že ak nie je schopný zmeniť súčasnosť, mohol by vytvoriť nový typ školy, ktorý bude vzdelávať novú generáciu. EDAS bol protestom orientovaným do budúcnosti.

Rozhodnutie pracovať s deťmi však nebolo náhodné. V Kirpichevových očiach sú deti viac anarchické než dospelí, všetko je stále možné. Mladí ľudia sú menej zaťažení, nepoznajú správne odpovede na otázky. Výukové aktivity sa nachádzajú v rámci od kreslenia a vytvárania modelov cez písanie až po študijné cesty. Môže sa jednať o cvičenia, a to krátke (minútové cvičenia) alebo dosahujúce niekoľko hodín, skúmajúce materialitu, médiá alebo metódy tvorby. Výskumné štúdie na určité témy (brainstormingy) môžu kombinovať výtvarné postupy aj v rozmedzí mesiacov. Dôležitým aspektom tvorby je iterácia a serialita - študenti produkujú rôzne variácie podľa zadania a učia sa produkovať idey z jednoduchých skíc až po komplexné projekty. Typickými zadaniami sú horizontálne a vertikálne štruktúry, pohybové elementy, priestory, svetlo, zvuk a taktlnosť. Zvyčajne však začínajú od priestoru.

Čo však zakladá smer učenia je vzdelávanie, ktoré nie je určené finálnym modelom napriek nepopierateľným zručnostiam študentov. Jednotlivé fázy zhmotňujú stav práce, a schopnosti práce.

Kirpichevova učiteľská mantra je jednoduchá:

1) "Nikto nevie čo je správne".

Neexistuje správnosť, tak ako neexistuje horizont a perspektíva.

2) "Všetko je možné!"

"Nevyberáme si študentov, netestujeme ich kreativitu, pracujeme s akýmkoľvek dieťaťom. Za 43 rokov tu nebol jediný prípad, v ktorom by sme nedosiahli skvelé

- I <https://post.moma.org/magazines-as-sites-of-intersection-a-new-look-at-the-bauhaus-and-vkhutemas/>
- II https://www.researchgate.net/figure/This-diagram-illustrates-the-education-system-at-the-Bauhaus-It-was-developed-by-German_fig1_346398865
- III <https://www.domusweb.it/en/architecture/2012/06/28/aldo-rossi-s-arches.html>
- IV <https://www.e-flux.com/announcements/361461/the-making-of-an-avant-garde-the-institute-for-architecture-and-urban-studies-1967-1984/>
- V <https://medium.com/wteek/radical-pedagogy-tange-lab-by-kenzo-tange-25b8f595799e>
- VI <https://www.degruyter.com/document/doi/10.1515/9783035608236-007/html?lang=en>
- VII <https://www.architecturalrecord.com/articles/11665-experimental-childrens-architectural-studio-in-moscow>

Zdroje

Bokov, Anna, *Avant-Garde as method, Vkhutemas and the Pedagogy of Space, 1920-1930*, Park Book, 2021; ISBN 978-3038601340

Colomina, Beatriz (Ed.), Galán, Ignacio G. (Ed.), Kotsioris, Evangelos (Ed.), Meister, Anna-Maria (Ed.), *Radical Pedagogies*, MIT Press 2022, ISBN: 978-0262543385

Michl, Jan, *Co Bauhaus dal – a co vzal: Kritické úvahy o modernistickém pojetí designu a architektury*, Books & Pipes Publishing 2020, ISBN: 978-80-7485-222-0